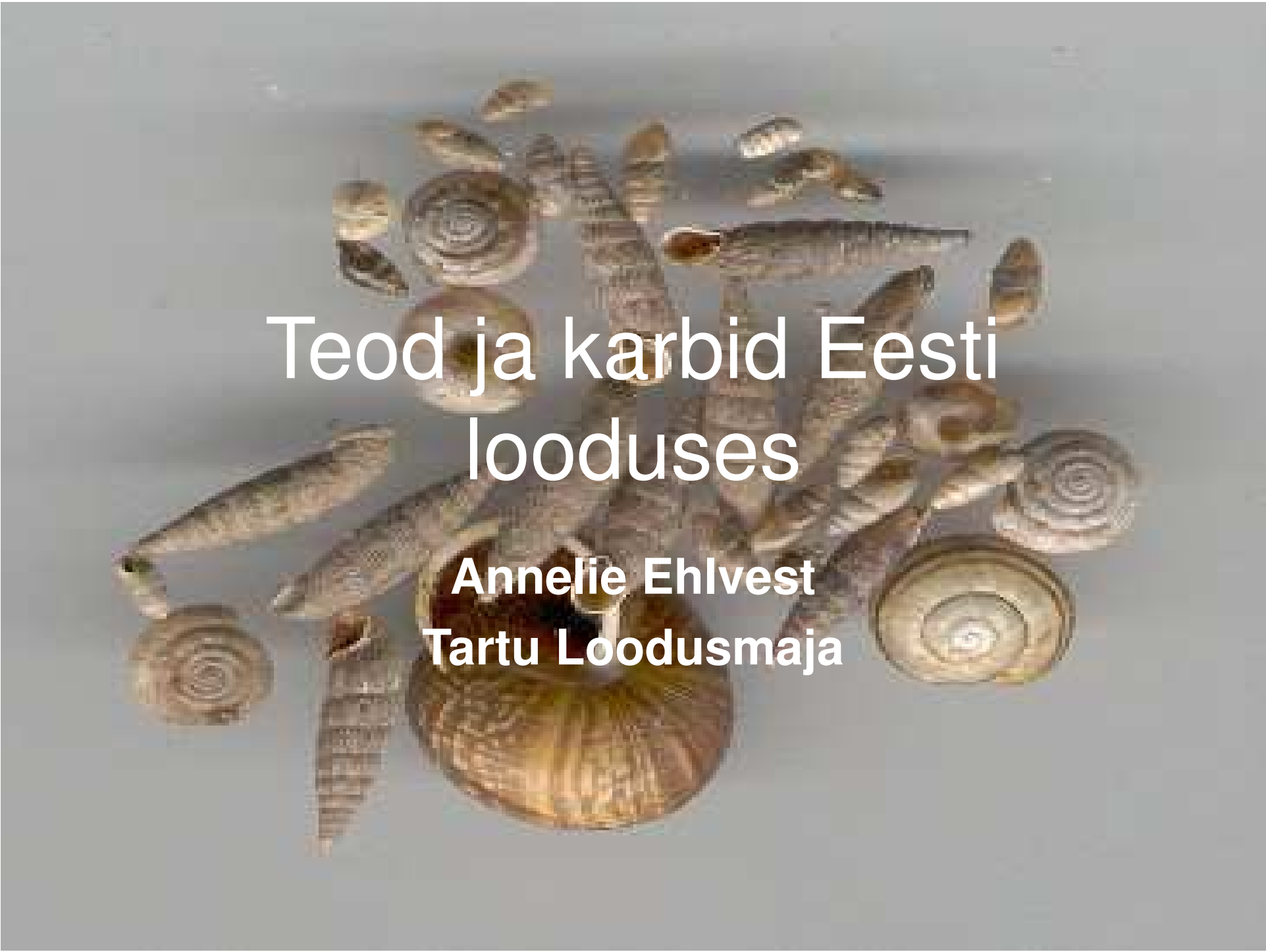

Teod ja karbid Eesti looduses

Annelie Ehlvest
Tartu Loodusmaja

Kui palju liike limuseid elab Eestis?

Maismaal umbes 80 liiki tigused

Mageveekogudes umbes 40 liiki tigused, 20 liiki karpe

Läänemeres Eesti ümbruses 8 liiki karpe ja 15 liiki tigused

Kui vanaks nad elavad?

Söödav rannakarp
kuni 10 a.

Ebapärlikarp kuni 300 a.
Jõe karbid kuni 40-90 a.
Järvekarbid kuni 30 a.

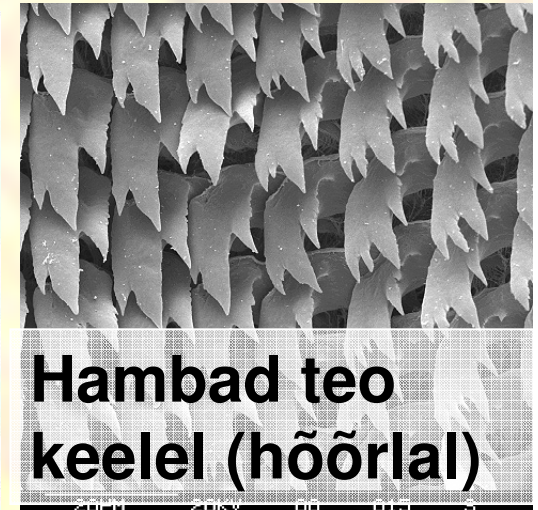
Suured
maismaateod
6-10 a.

Väikesed maismaateod
1-2 a.

Maismaatigude menüü

- Õistaimede erinevad osad (lehed, õied, viljad, maa-alused säilitusorganid)
- Seened- seeneniidistik ja viljakehad
- Vetikad, sõnajaalgtaimed, samblikud, samblad

Maismaatigude menüü- eriroad

Kiritigu

Suur-seatigu

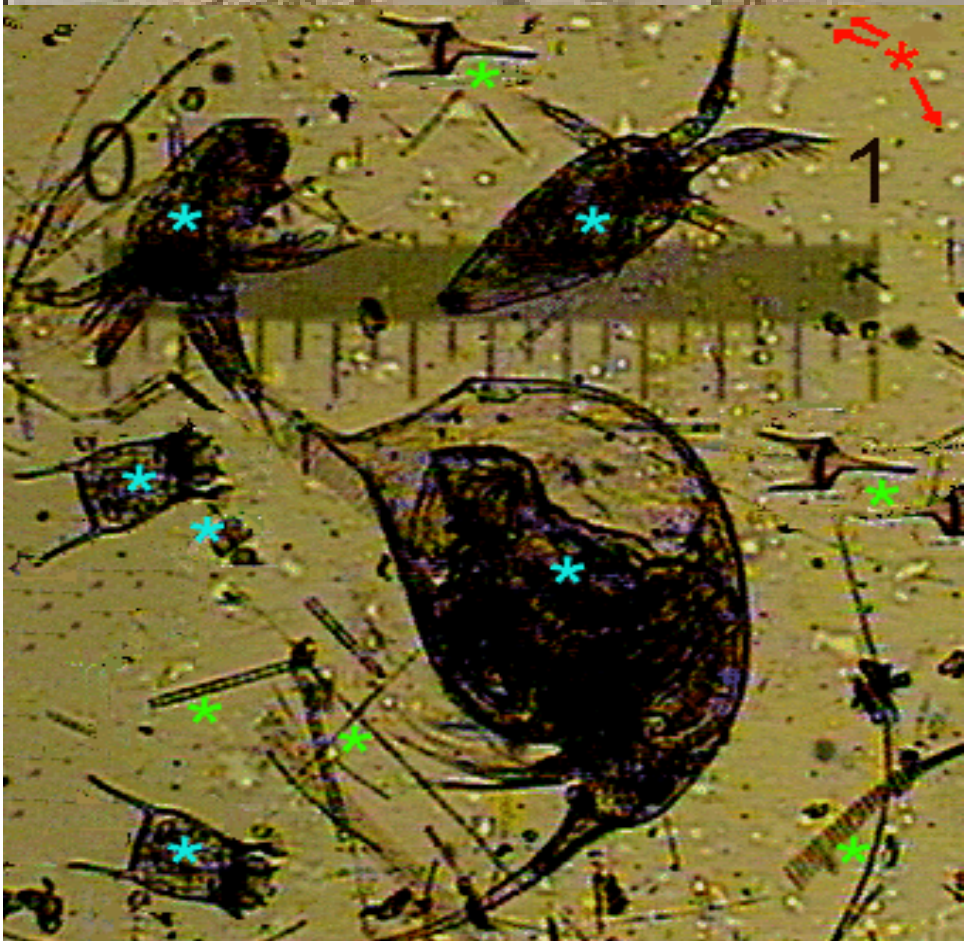
- **kõdunevad taimed, ka puit (suudavad lagundada tselluloosi ja osaliselt ligniini e. puitainet)**
- **papp ja paber (tselluloos!)**
- **raiped- kiritigu sööb surnud liigikaaslast, ka suur seatigu võib vangistuses seda teha**

Mida karbid söövad?

- Fütoplankton
- Zooplankton
- Detriit e. hõljum vees

Karbid filtreerivad
veest hõljuvaid
osakesi

Kes söövad limuseid?

Mõnede kärblaste
vastsed arenevad
teomunades ja
söövad noori
tigusid

Hallitusseened
munadel

Jaanimardika
("jaaniussi") vastsed
toituvad vaid tigudest

Mardikalised, lutikalised,
kivihargid, lestad ja
teised selgrootud

Veel vaenlasi maal

Linnud (rästad,
värvulised)

Imetajad - mutt, siil,
kasetriibik, kaelushiir,
juttuselghiir, karihiired,
lagrits, orav, nirk,
kärp, rebane, naarits,
mäger, metssiga

Limuste sööjad vees

- Kalad (särg, koger, linask, angerjas jt.)

- Imetajad (ondatra, saarmas, naarits)

Tigude roll maismaaökosüsteemis

**Toiduks lindudele,
imetajatele, konnadele,
selgrootutele**

**Kaltsiumiallikas
lindudele**

Seente ja taimede sööjad

**Surnud taimede
lagundajad (ka
puidu)**

**Vaheperemeesteks
parasiitidele**

Limuste roll mageveekogudes

Toiduks kaladele,
lindudele ja imetajatele

Vetikate ja
õistaimede sööjad

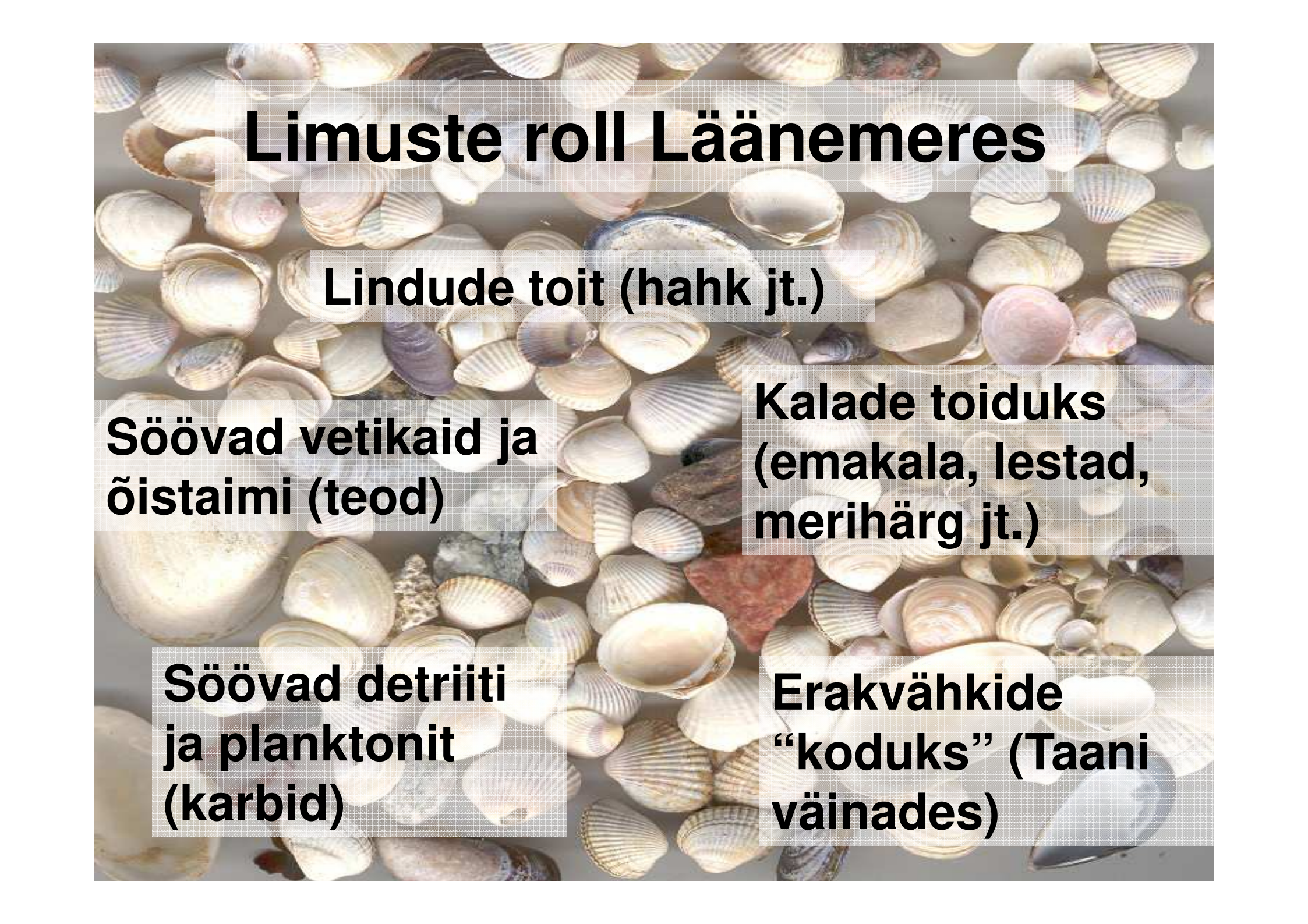
Rändkarbi vastsed
planktoniks

Ehitusmaterjaliks
puruvanadele

Kalade
parasiidid
(glohhiidid)

Vee filtreerijad, hõljum ja plankton toiduks

Limuste roll Läänemeres

Lindude toit (hahk jt.)

**Söövad vetikaid ja
õistaimi (teod)**

**Kalade toiduks
(emakala, lestad,
merihärg jt.)**

**Söövad detriiti
ja planktonit
(karbid)**

**Erakvähkide
“koduks” (Taani
väinades)**

TÄNAME TÄHELEPANU EEST !